

Sait Çetinoğlu: Direniş bir yaşam biçimi ve bir zorunluluktur!

Posted on 04/03/2015

Asur İmparatorluğunun dağılmasından itibaren Asuri-Süryani halkları[i] 2500 yıldır hayatta kalma mücadelesi içinde ve yok olmamak için direnme gerçeği ile karşı karşıyadır. Yakındoğu'daki son Hıristiyan Asuri- Süryani devletleri Gassani (Batı) ve Lahmi (Doğu) kırıllılarının İslam'ın yükselişine karşı duramayarak dağılmasıyla birlikte yakındoğu'da Hıristiyan siyasi birliğininin tarih olması. Bölgedeki Hıristiyanlar ve İslam dışındaki halklarla birlikte Asuri-Süryani halkların yaşamı ölüm kalım savaşına dönüşmüştür. Bu nedenle direnişin bu kadim halkın yaşam biçimine sindiğini söylemek yanlış olmaz.

Bu gelenek ve 1915 Soykırımı / Sayfo sürecinde çeşitli bölgelerde sergilenen direnişler, adalet isteminin günümüze taşınmasında en önemli köşe taşlarından biri olduğu, tarihsel haksızlığın yüz yıldır unutulmadığını, Soykırım kurbanlarının evlatlarının adalet arayışında seslerinin dünyanın her tarafında güçlü çıkmasında ve seslerini duyurabilmesinin en önemli tarihsel dayanaklardan biridir.

Direniş hakkını gerçekleştiren Coğrafyamızın Hıristiyan halklarının direniş geleneği, tarihsel haksızlığın yüzyıldır giderilemediği günümüzde adalet isteminin en büyük güvencesi olduğunu söylemekte bir sakınca yoktur.

Soykırım kurbanı halkların evlatlarının direniş geleneğini savruldukları diğer coğrafyalara da taşıdıklarına ve direnen bir çok halkın yanında saf tutarak geleneği sürdürdüklerini de görüyoruz; Colemerli Malik Kamber'in faşist istilaya karşı Habeşistan da direnişçilerin safında bulunması[ii], Asit kuyusunda eritilen Suriye Komünist Partisi lideri Asuri-Süryani Farjallah ve 1949 yılında İngiliz yönetimince idam edilen Irak Komünist Partisi Genel

Sekreteri Yusuf Salman Yusuf ile Ermeni halkından College de France Öğrencisi İsdepan (Etienne) Vosgan'ın Fransız dostalarıyla yan yana 1789 Fransız devrimine katılması, Fransız yoldaşlarıyla birlikte Nazilere karşı omuz omuza mücadelesinden dolayı kurşuna dizilen Adıyamanlı Misak Manuşyan'ın[iii] Fransa'da Nazilere karşı direnişin ön saflarında olması, İspanyada falanjistler tarafından katledildiğinde 32 yaşındaki Aşot Artiesyan'ın, İspanya iç savaşında devrimci alaylarda savaşçı olarak bulunması bu geleneğin diğer coğrafyalara taşınmasından başka bir şey değildir.[iv] Türkiye'den göçertilen Elenler ve Pontoslular da gittikleri coğrafyalarda direnişin ön saflarında ve ezilenlerin yanında yer alırlar: Komünist lider Dimitris Parcalidis, 1905 Trabzon doğumludur. Uzun yıllar Yunanistan Komünist Partisi liderliği ni yürüten Komünist Lider Nikos Zachariadis 1903 Edirne[v], Yunanistan Demokratik Ordu Komutanı (1946-49) Markos Vafiadis 1906 Erzurum, Komünist Parti Teorisyonu Dimitris Glinos 1899 İzmir, Yiannis Tamtakos 1908 Foça[vi], Serafim Maksimos 1899 Geziköy Trakya[vii], Zacharias Vezestenis[viii] ve gençlik yıllarımızda kitapları elden ele dolaşan Cornelius Castoriadis [ix] İstanbul doğumludur.

Soykırım sürüyor direniş geleneği de sürüyor!

1915 Soykırım sürecinin kurbanlarının Adalet isteminin yüz yıldır yerine getirilmemesi bir yana, inkarın sürdürülmesinin soykırımın günümüze uzanmasının bir ifadesi olmasının yanında, Asuri-Süryanilerin tarihsel coğrafyalarının Müslümanlarca fethedilmesinin günümüzdeki tecellisi *İslam Devletinin* vahşeti, katliamları ve soykırım deneyleri, İslami kılıcın kolaylıkla kılıfına girmeyeceğinin işareti olarak anlamamızda herhangi bir sorun yoktur.

Son Hıristiyan birliğinin son bulmasıyla birlikte diğer halklar gibi Asuri- Süryani halklarının bölgedeki güç odakları arasında kalma ve ezilme gerçeği ile karşı karşıyadırlar. Kendi dışlarındaki güç odaklarının savaşlarında bütün hesapların kurbanı bu halklar olmaktadır. Bu durum günümüzün de gerçeğidir. Tarihte Bedirhan Bey'in Osmanlıya gözdağı verme

isteği, Hakkari Nasturilerine 2 defa (1843 ve 1846) katliam olarak dönmüştür. Dün Ninova'da Kürt Güçleri ile İslam Devleti arasındaki savaş Asuri-Süryanilerin tarihsel topraklarından sökülerek etnik temizliğe dönüşür.[\[x\]](#) Bugün Khabur'da YPG ile İslam Devleti güçleri arasındaki rekabet ve çatışma ortamı Asuri-Süryanileri yeni bir etnik temizlik gerçeği ile karşı karşıya getirmiştir. Kimsenin bundan söz etmemesi çifte standardın ötesinde çok da üzücüdür. *Sol* ve *sosyalizm* iddialı her çevreden yükselen hamaset Asuri-Süryanilerin feryadını bastırmış ve gerçekleri esir almıştır.

Dün *Ortadoğu ve İslam Dünyasında Katliam Geleneği* yazısında Ninova için söylediklerimiz, bugün Khabur'da etnik temizliğe uğrayan Asuri-Süryaniler için de geçerliğini korumaktadır.

Günümüzde "uygar" dünyanın gözü önünde coğrafyanın kadim unsurları soykırıma uğratılıyor, bin yıllardan günümüze taşıdıkları kültürel zenginlikleri İslami barbarlar tarafından bomba ile balyoz ile yok ediliyor. "Uygar" dünyanın gözleri önünde Kadınları çocukları esir alınıyor, erkekleri katlediliyor. Tarihsel topraklarda iktidardan uzak barışçı Asuri-Süryani halkı, "uygar" dünyanın suskunluğu sayesinde savaştan güçlerin arasında ezildiğini ve barbarların insafına terk edildiğini söyleyebiliriz.

Tek başlarına kaldıkları coğrafyalarında, kendi güçleri ve imkanlarıyla öz savunma güçleri ile kadim coğrafyalarına tutunmaya çalışmaktadırlar. Ne kadar... ve Ne zamana kadar... diye düşünmeden!

Zulme ve haksızlıklara karşı direnenlere Selam olsun!

Dipnotlar:

[\[i\]](#) Bir parçalanmışlığı ifade eden Arami, Asuri, Süryani, Kildani, Yakubi, Ortodoks, Protestan ve Nasturi kavramlarının tümü Asuri- Süryani kavramı ile ifade edilmiştir.

[ii] Sam Parhad, Görevin Ötesinde, çev. Vedii İlmen Yaba Y. 2009 79-82

[iii] Mélinée Manouchian, Bir Özgürlük tutsağı MANUŞYAN, Çev. Sosi Dolanoğlu, Aras Yayıncılık , 2009.

[iv] Daha geniş bilgi: [Sait Çetinoğlu, Türkiye “Sol” Hareketlerindeki Milliyetçi Virüs.](#)

Sait Çetinoğlu, Uluslararası Devrimci Harekette Ermeni Devrimcileri.

http://www.sesonline.net/php/genel_sayfa.php?KartNo=54651

[v] Nikos Zachariadis Gerek ailesini korumak istediği için, gerek babasının sınıfsal kökeni gizlemek için Nikos Zachariadis’in doğum yeri ve ilk yılları üzerine çelişkili bilgilerimiz var. Büyük ihtimalle 1903 yılında Edirne’de doğdu (başka kaynaklara göre İzmit’te doğdu). Ailesi Adanalılar. Babası tütün işçisi başlayarak Balkanlarda yer alan Fransız Reji (Regie-Tütün tekeli) şirketine uzman olarak çalışıyordu ve o yüzden Zachariadis’in ilk yılları Osmanlı’nın çeşitli şehirlerde farklı tarihlerde bulunuyor. 1905 yılında Üsküp’te. Nasıl denk geldiyse 1908 yılında Nikos annesiyle birlikte Adana’ya anneanneleri görmeye gitti ve oradaki Ermenilere karşı yapılan katliamlara tanık oldu. Balkan Savaşları döneminde Üsküp’te bulunuyor.

Selanik Yunanların elinde geçtiği yılı, 1912 yılında orada bulunuyor ama Yunanlar ve Sırp Regie şirketi tanımadığı için babasıyla birlikte 1913 İzmit’e gidiyorlar. 1918 yılına kadar İzmitte. İzmit’te İngiliz ordusu adına çevirmenlik yapan Kıbrıslı Rum Evripidis Anastasiadis’ten Rus Devrimi üzerine öğreniyor. Ondan muhtemelen ‘dini yönü’ndan vazgeçerek Hıristiyanlık misyonerinden kaçıp İstanbul’a gidiyor. İstanbul’da liman işçisi olarak çalışmaya başladı, Orada ‘Panergatiki’de örgütlü olan Dünya Sanayi İşçileri sendikasıyla bağlantılı Serafim Maksimos, Sklavos, Mihailidis, Tsakarelos, Sgouris, Tzinieris gibi devrimcilerle tanıştı. Kendisi ‘Panergatiki’ e üye olmadı. YKP’nın kaynaklarına göre 1923 yılında Türkiye’deki Komünist Partisinin üyesi, Ancak Zachariadis anılarında böyle bir şeyden bahsetmez.

1924 yılında mübadele dolayısıyla Yunanistan'a "göç" zorunda kaldı. Oradaki YKP'nın gençlik örgütünde çalışmaya başladı. 1925-29 yıllar arasında 5 kere hapse atılıp, cezaevinden 5 kere kaçtı. 1929 yılında Venizelos'un komunistlere karşı aldığı 'İdiyonimo' kanunu hedef olarak Zachariadis'i ilan etmiştir.

Yunanistan'daki komunist hareketinin en kritik döneminde (1931-1956) YKP'nın genel sekreteri olarak komünist hareketin liderliğini sürdürdü. İç Savaş döneminde siyasi tavırlarından dolayı (özel olarak 1946-49) Sol içinde en tartışılan kişilerden biri oldu. Sovyet Birliği'ne giden Zachariadis 1973 yılında Sırgut eyaletinde vefat etti. 1991 yılında YKP onun kemiklerini Yunanistan'a getirerek yeniden gömdü ve böylece yıllar sonra YKP'nın cephesinde geniş bir kabul gördü.

[vi] Yiannis Tamtakos (1908-2008) 1908 yılında Foça'da doğdu. Babası tuzla işçisiydi. Küçük Asya'dan 1914 yılında ilk defa annesiyle Yunanistan'a göç etti. Göç ettikten sonra aynı sene Foça'ya döndü 6 yaşından beri simitçi ve ayakkabı parlaticısı olarak çalışıyordu. 1915 yine Foça ve 1916 yılında yine Selanik. 1918 yılında Selanik'teki 1 Mayıs kutlamalarına gidiyor. 1922 yılında yeniden Foça'dan- ama bu sefer daimi olarak- Selanik'e göç ediyor. Yunanistan'dayken, 'Arhiomarksistes' troçkist grubuna katıldı (1920lerde güçlü bir işçi örgütü). Ayakkabı İşçiliği sendikasının sekreteri oldu (1927-28) daha sonra ise İşsizlerin sendikasına katıldı. 1931 yılındaki bir protesto esnasında diline kurşun yiyerek ağır yaralandığı halde, dilini kaybetmedi. Metakas döneminde, 1936 yılındaki kanlı 1 Mayıs kutlamaları protestosunda 52 işçiyle birlikte tutuklandı. 'İsyanı teşvik ettiğini' suçlanarak 'İdiyonimo' kanuna göre 1937-42 yıllar arasında Gavdos adasına sürgün edildi. Pire hapisanelerine gönderilirken kaçtı. Zindan'dan çıktığında ülke Nazilerin elindeydi. O dönemde en yakın arkadaşı ve Yunanistan'daki Troçkist hareketinin en önemli isimlerden biri, Agis Stinas ve Kornilios Kastoriadisla birlikte (1970lerde 'Otonomi' teorisyeni, o da İstanbul'da doğumlu. Bazı kitapları Ahmet İnel tarafından türkçeye çevirildi) faşistlerden ve EAMlilerden saklanıyorlar. O dönemde kendisini 'Defeatist' olarak ('Yenilgici' mi deniyor') tanımlıyor. 1942 yılında 1940larda çeşitli ufak troçkizan gruplar içinde bulunuyor. Savaştan

sonra, 1951 yılında davet sonucunda, Avustralya'ya iş bulmaya gidiyor ve 1966 yılına kadar orada bulunduğu sırada sendikal faaliyetlerde bulunmaktan geri kalmıyor.

Tamtakos 1966 yılında Selanik'e döndü ilk yıllarda siyasi olarak çok etkin gözüküyor. 1980lerde antiotoriter hareketinin içindeydi. 2007 yılına kadar işçi hareketin eylemlerine katıldı. Politik olarak- en azından son 30 senedir- kendini anarşist olarak tanımlıyordu.

[vii] Serafim Maksimos (1899-1962) SEKE'nin liderlerinden biri, ekonomist. Geziköy'de doğdu (Ganos/ Trakya). İstanbul'daki Kırmızı Okul'da öğrenim gördü. Bolşevik Devrimi'nden sonra deniz işçisi olarak limanlarda çalışmaya başladı ve yoğun faaliyetlerde bulunan liman ve dok işçileri sendikal hareketine katıldı. Orada Nikos Zachariadis'le tanışmış oldu. "Panergatiki" örgütünün liderlerinden biri. *İştirakçi* 'Hilmi Bey çevresindeki Osmanlı sosyalistleri'yle ilişkide bulunmuş olduğunu da biliyoruz. 1921 yılında İngilizler tarafından yargısız bir şekilde tutuklanarak (Eylül-Aralık 1921) hapse atıldı. 1922 yılında Kavala'ya yerleşti. SEKE ve Tütün İşçileri Federasyonu'na örgütlendi. 1923 yılında SEKE komitesinin üyesi olurken 1924'te Enternasyonalin 5. kongresinde Pouliopoulos'la birlikte partiyi temsil etti. 1928-34 yıllar arasında 'Spartakos' dergisinde yazıyordu. Metaxas döneminde sürgün edildi. İç Savaş döneminde 'Geçici Demokrat Hükümeti'nin (1947-49. EAM'ın 'Dağ Hükümeti') temsilcilerinden biri. Savaştan sonra Paris'e gitti. 1962 yılında Viena'da vefat etti. 1955 yılında yayımladığı anılarında, İstanbul'daki (1910-1922) ve hemen sonraki Yunanistan'daki işçi hareketi ve devrimciler hakkında önemli bilgiler verir. Onun sayesinde Zacharias, Vezestenis ve Stefanos Papadopoulos'un verdikleri mücadele hakkında bilgi alıyoruz.

[viii] Zacharias Vezestenis 1909 yılında İstanbul'da yayımlanan 'Ergatis' enternasyonalist gazetesinin önemli kişilerden biri[viii]. Telgrafçı. Ayrıca, 'Dersadet-i Tetebbuat-ı İçtimaiyye Cemiyeti'nin sekreteriydi. Vezestenis. 1905 yılında Amerika'da kurulmuş Dünya Sanayi İşçileri (Industrial Workers of the World) sendikasının üyesi. Maksimos, Vezestenis'in Fransa ve İtalya'daki anarşist gazeteleriyle de irtibata geçtiğini söylüyor.

[ix] Cornelius Castoriadis 11 Mart 1922, [İstanbul](#) - 26 Aralık 1997, [Paris](#)), 13 yaşından itibaren [Marksizm](#) ile ve sosyalist düşünceyle tanışan Castoriadis, [hukuk](#), [felsefe](#) ve [ekonomi](#) okudu. [II. Dünya Savaşı](#) sırasında, [faşizme](#) karşı Yunan direniş hareketinde Troçkist uluslararası faranksiyonu içinde yer aldı. 1945'ten sonra [Fransa](#)'ya gitti. Orada [Claude Lefort](#) ve [Jean-François Lyotard](#) ile birlikte "[Ya Sosyalizm Ya Barbarlık](#)" dergisini ve grubunu kurdu. Bu grup, sosyalizmin [Troçkizm](#) yorumununun ayrımlanmasına damgasını vurdu. [Troçkist Fransız Partisi](#) bu grubun etkisiyle meydana geldi. Daha sonra, *Ya Sosyalizm Ya Barbarlık Dergisi* çevresi Troçkizmden uzaklaşmaya başladı, anarşizme yönelim gösterdi ve reel Marksist düşüncenin ve onun ardıllarının en sert eleştirilerinden birini şekillendirdi. [1953](#)'te Doğu Berlin'deki işçi ayaklanmalarının ve 1956 Macar İsyanınının mukabil devrimci eylemlerle desteklenmediği görüldü; bütün bunlar Costoriadis'in düşünsel değişimini destekledi. Castoriadis, 13 yaşında tanışmış olduğu reel Marksizmin krizine tanık oldu. Bu noktadan itibaren bağımsız bir entelektüel tasarıya yönelim gösterdi. Castoriadis her zaman *devrimci kalmakta* ısrar etti ve söz konusu eleştirilerini de bu bağlamda ortaya koydu. Sergilenen sosyalizm pratiğini bu anlamda kabul edilmez buldu. Giderek kendine özgü boyutları olacak şekilde [anarşizm](#) yönünde gelişen fikirler oluşturdu. *Tabiata, İnsana ve Hayata Dair* başlığıyla yazılarının derlendiğinde kitabında, "Marksist olmak ile devrimci olmak arasında tercih yapmak zorunda kaldığında devrimi tercih ettiği"ni söyler. Castoriadis bu süreçte [psikanalize](#) yöneldi ve uzun yıllar analizci olarak etkinlik gösterdi. [1980'lerden](#) itibaren, [Fransa](#)'da araştırma görevlisi olarak dersler verdi. [26 Aralık 1997](#)'de öldü.

[x] [Sait Çetinoğlu, Ortadoğu ve İslam Dünyasında Katliam Geleneği](#)